Тыднёвік Магілёўскі

Тыднёвік Магілёўскі

№ 11 (52) 18 сакавіка 1999 г. Кошт свабодны

ПРЭЗЫДЭНЦКІЯ ВЫБАРЫ. ПРАЦЯГ

З кожным днём расьце колькасьць затрыманых актывістаў выбарчай кампаніі

Да ліку пакараных судом Андруся Дзьвігуна («ТМ» паведамляў пра гэта ў папярэднім нумары) далучыліся яшчэ некалькі магілёўцаў. Імі сталі навучэнцы Алег Дзячкоў і Дзяніс Башкіраў, затрыманыя міліцыяй падчас збору подпісаў за кандыдатаў Зянона Пазьняка і Міхаіла Чыгіра. За тры дні да сьвята беларускай Канстытуцыі вядомая судзьдзя Цэнтральнага раёна Плотнікава вынесла актывістам пакараньне ў выглядзе штрафаў ад 2 да 3 мільёнаў рублёў.

Міліцыяй на дабраахвотных, але афіцыйных памочнікаў кандыдацкіх ініцыятыўных групаў былі складзеныя пратаколы па арт. 167-3 Кодэксу аб адміністрацыйных правапарушэньнях (КаАП). <u>Адсылаем нашых чытачоў да гэтага артыкула, каб яны самі маглі пераканацца ў недарэчнасьці абвінавачваньняў</u>. Што тычыцца нашага карэспандэнта, які быў на судзе, то ён пацікавіўся непасрэдна ў спадарыні Плотнікавай: за што судзяць хлопцаў? І атрымаў кароткі, але красамоўны адказ: «Вы ведаеце за што, і я ведаю за што»... Такім чынам нашая Фэміда ўжо не абцяжарвае сябе такой дробязяй, як тлумачэньне грамадзтву падставовасьці суду.

А 15 сакавіка чакаўся судовы разгляд парушальнікаў таго-ж артыкула Кодэксу Віталя Макаранкі, Андруся Дзьвігуна, Аляксея Колчына і Віктара Абрамовіча. Аднак гэтым разам у Цэнтральным РАЎСе, куды іх папярэдне запрасілі, ім паведамілі, што цяпер такія «справы» будуць разглядацца адміністрацыйнай камісіяй, куды іх выклічуць «калі трэба».

Што азначае гэты нечаканы паварот у прававой практыцы мясцовай улады, мы ня ведаем. Пачакаем вынікаў пасяджэньня.

Валадар ЦУРПАНАЎ,
праваабаронца,
карэспандэнт «ТМ»

ПАКУЛЬ УСЁ СТРОГА ПА ПЛЯНУ

У аўторак адбылося чарговае рабочае паседжаньне абласной выбарчай камісіі па выбарах прэзыдэнта Беларусі, прызначаных Вярхоўным Саветам на 16 траўня. Згодна з патрабаваньнем Закону і плянам свайёй работы камісія вызначыла і зацьвердзіла межы выбарчых участкаў у раёнах і гарадах вобласьці. Як пракамэнтаваў гэтае рашэньне старшыня камісіі Уладзімер Шарапаў, утворана больш за 260 участкаў з колькасьцю выбаршчыкаў на кожным прыблізна ў 3 тыс. чалавек. Для работы на іх падчас выбараў спатрэбіцца больш як 1500 чалавек. Камісія ўпэўненая, што зможа вызначыць такіх людзей і наладзіць работу ўчасткаў у строгай адпаведнасьці з Законам.

Напярэдадні ў Менску пад старшынствам Віктара Ганчара прайшла нарада старшыняў абласных камісіяў і іх намесьнікаў. Ад нашага краю ў ёй прынялі ўдзел Уладзімер Шарапаў, ягоны намесьнік па камісіі Анатоль Фёдараў, каардынатар Цэнтравыбаркаму па нашай вобласьці Сяргей Абадоўскі. Было адзначана, што падрыхтоўка да выбараў у краіне ідзе актыўна і строга па пляну, нягледзячы на рэпрэсіі з боку сілавых ведамстваў. Нарада вітала Заяву Эўрапарляманта аб прызнаньні гэтай арганізацыяй законнасьці дзейнасьці беларускага Цэнтравыбаркаму пад старшынствам Віктара Ганчара.

Уласная інфармацыя

УЗДАГОН ПАДЗЕІ

Усе мы вартыя спачуваньня

Здаецца, гады тры не гляджу БТ. Дзякі выпадкова ўключыў якраз на тым эпізодзе афіцыйнага рэпартажу, калі пад зьдзеклівую рэпліку прэзыдэнта ў суправаджэньні спэцахоўніка залу пасяджэньня прэзыдыюму Ўрада пакідаў зьняты з пасады старшыня аблвыканкама Аляксандар Кулічкоў. Уражаньне ад убачанага не пакідае па сёньняшні дзень.

Хаця чаму тут зьдзіўляцца пасьля паказальнага зьняцьця з пасады «чарнобыльскага» намесьніка нашага-ж старшыні – проста на вуліцы, падчас наведваньня прэзыдэнтам Дрыбінскага раёна. А тым больш пасьля арышту міністра, пад сафітамі тэлекамэраў, непасрэдна ў ягоным кабінэце... Але-ж пра тое мне расказвалі (БТ не гляджу, як ужо сказана вышэй), а гэта бачыў сам.

Вось і ўразіўся. Зразумела, не тым, што адстаўка чыноўніка, нават высокага рангу, ёсьць нечым незвычайным. Тым больш не тым, што маю доказныя сумневы ў невінаватасьці пералічаных асобаў.

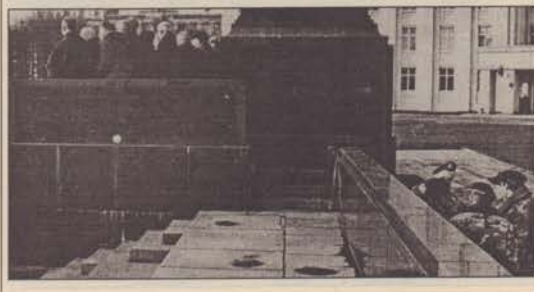
Гаворка не аб гэтым і не аб іх. Гаворка аб нас. Нармальнага чалавека, на маё перакананьне, ня можа ня ўзрушыць форма вырашэньня «кадравых пытаньняў», якая становіцца (ці стала ўжо?) у краіне звыклай і нават руціннай. «Так ім і трэба!» – не адзін раз за гэтыя дні чулася менавіта такая рэакцыя на апошнюю адстаўку ад самых розных людзей. Ад цікаўных да палітыкі і абыякавых да яе. Ад маладых і сталых. Ад інтэлігентных (у сэнсе занятку альбо прафэсіі) жанчынаў сярэдняга веку і ад затурканых жыцьцём пэнсіянэрак. Ад сьціплых дырэктараў дзяржаўных прадпрыемстваў і ад жвавых яшчэ прадпрымальнікаў. І нават (ці паверыце?) – ад чыноўнікаў таго-ж выканкаму. Ніхто і ня думаў пры гэтым хоць нейкім чынам увязваць адстаўку Кулічкова з аб'яўленымі альбо прыдуманымі фактамі ягоных злоўжываньняў. Мае знаёмыя, былыя гэбошнікі, нават падкрэсьлілі, што ў іх ніколі не было «матэрыялаў» на гэтага чалавека, які і раней займаў немалыя пасады: генэральнага дырэктара аб'яднаньня, намесьніка старшыні аблвыканкама, адказнага функцыянэра Вярхоўнага Савета... Захапляла маіх суразмоўцаў якраз манера, у якую была запакаваная адстаўка. Спадабалася сцэна менавіта прыніжэньня ўчорашняга начальніка. Гэта ўспрымалася як своеасаблівая кампэнсацыя за сваё неўладкаванае і жабрацкае жыцьцё: «так ім і трэба!»

Так, на жаль, трэба ўсім нам. Гэта-ж мы дапусьцілі Лукашэнку да ўлады. Гэта-ж мы да сёньня гатовыя спрачацца на любую «дэмакратычную» тэму, пагардліва адмахваючыся ад тэмы нацыянальнай годнасьці — як адзінага прадукцыйнага грунта для вяртаньня ў цывілізацыю і надзею на будучае. Гэта-ж мы, незадаволеныя ўсім і ўсімі, працягваем служыць рэжыму, падтрымліваючы яго сваёй баязьлівасьцю і прыняцьцем ягоных правілаў. За пяць гадоў прэзыдэнцкага праўленьня знайшліся толькі адзінкі, здольныя не запэцкаць сваё імя супрацоўніцтвам з усталяванай ім сыстэмай. На любое толькі што вызваленае месца выстройваецца ледзь не чарга гатовых надалей працягваць эстафэту рэжымных дзікунстваў і глупстваў. Менавіта так, бо зьняцьцё службоўцы не азначае ў нас зьмену палітыкі. Новага чалавека ставяць для таго, каб ён яшчэ больш настойліва і аддана праводзіў заганны папярэдні курс. Не атрымаецца – пойдзе ўсьлед. Ня выратуюць, як бачым, ні ідэалягічная адданасьць, ні інтэгратарская актыўнасьць, ні асабістая вернасьць. Усё за адну хвіліну «пад цяжкаю рукой правадыра» – дзеля запалохваньня паплечнікаў і каб спадабацца электарату – пераўтвараецца ў пыл: улада, ільготы, уладкаваны быт, службовыя і прафэсійныя пэрспэктывы, спакой у сям'і, учарашнія сяброўскія дачыненьні...

Ці ўспамінаюцца «зьнятым» у гэтую горкую хвіліну ўласныя ўчынкі і паводзіны падчас падобных эпізодаў зь іншымі?.. Праглынуў, скарыўся, прамаўчаў, адвярнуўся, заплюшчыўся, а тое і пазлараднічаў. Гэты д'ябальскі панцужок «рэальных паводзінаў у рэальным жыцьці» хутка пераўтварае чалавека ў саўдзельніка маральных, а тое і традыцыйных злачынстваў.

Такога рэдка бывае шкада. Больш чым на спачуваньне разьлічваць яму цяжка. Але не пашкодзіць нам паспачуваць і самім сабе. Магчыма, тады хутчэй ачуняем: вакол нас, побач з намі, а мо ўжо ўнутры нас – звычайнае хамства. На ім можна пабудаваць толькі звычайны ГУЛАГ...

Генадзь СУДНІК

ЗЬ ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

З чаго пачынаецца Радзіма...

Наш карэспандэнт сустрэўся з 16-гадовым Алесем Палтарацкім і 18-гадовым Андрусём Дзьвігуном, якія першымі ў Магілёве былі затрыманыя міліцыяй падчас збору подпісаў за кандыдатаў у прэзыдэнты.

– *Хлопцы, распавядзіце, як адбылося вашае затрыманьне.*

А.П. – Мы хадзілі па дамах ды прапаноўвалі падпісацца за кандыдатуру Зянона Пазьняка на пост прэзыдэнта. У адным з пад'ездаў мы сутыкнуліся з бабулькаю, якая без усялякіх на тое падставаў пачала крычаць на нас, пры гэтым абражала ды называла нас фашыстамі. Але мы не надалі гэтаму вялікае ўвагі й працягвалі зьбіраць подпісы. Крыху пазьней, пры выхадзе з пад'езду, нас затрымаў нарад міліцыянтаў, якіх узначаліваў прапаршчык Сьвірыдаў Яны нас абшукалі й адвезьлі ў Цэнтральны РАЎС. Там на нас склалі пратаколы і выпусьцілі. У мяне ўзялі подпіс, што я зьяўлюся назаўтра, а ў Андруся забралі пашпарт.

А.Д. – Натуральна, я не чакаў такога хуткага затрыманьня. Склалася ўражаньне, быццам у пастарунку нас ужо даўно чакалі.

– *Алесь, а як паставіліся твае бацькі да гэтага затрыманьня й увогуле да тваёй дзейнасьці?*

А.П. – На першы момант мае бацькі зрабілі мне своеасаблівы хатні арышт. Я ня меў права прыходзіць пазьней пэўнага часу, ды ўвогуле зьявілася шмат абмежаваньняў. Але калі я патэлефанаваў у Менск у «Вясну 96», і з бацькамі адтуль паразмаўляў адвакат, яны пачалі ставіцца да маёй дзейнасьці больш спакойна. Магчыма, ён пераканаў іх у тым, што я маю на гэта права й не парушаю ніякіх законаў.

– *Андрусь, за што канкрэтна табе падчас судовага паседжаньня далі штраф?*

А.Д. – Я ня ведаю, які артыкул мне прыпісалі. На суд пасьля затрыманьня я прыйшоў з прадстаўніком. Пасьля таго, як майго прадстаўніка Валадара Цурпанава яшчэ да пачатку суда (пра гэта гл. у «ТМ» №10) арыштавалі, я застаўся адзін. Я доўга намагаўся дапытацца, па якому артыкулу мяне судзяць. Але мае спробы давесьці ім сваю рацыю ня мелі плёну. Мне вынесьлі той прысуд, які ўжо, па ўсяму відаць, быў загадзя вядомы. Як і заўсёды ў сёньняшніх палітычных справах, судзьдзя дзейнічала рашуча, не надаючы ўвагі тлумачэньням, высьвятленьню дэталяў і г.д. Праўда, хачу адзначыць, што судзьдзя Плотнікава размаўляла са мной па-беларуску.

– *Алесь, падзяліся крыху сваімі ўражаньнямі. Ты-ж быў упершыню ў жыцьці арыштаваны, ды яшчэ за «палітыку»...*

А.П. – Канешне, уражаньні моцныя, бо тое, што выпрабоўваеш сам, адрозьніваецца ад расповядаў іншых. Хаця няма нічога дзіўнага ў тым, што нас затрымалі. Для нашай улады гэта характэрна: калі ты думаеш ня так, як яна, то папросту ня маеш права гэта выказаць, альбо будзеш пакараны.

– *Андрусь, а што больш за ўсё ўразіла цябе? Нядаўна ты быў паўторна арыштаваны за тое-ж самае.*

А.Д. – Больш за ўсё мяне ўразіла тое, што майго прадстаўніка, праваабаронцу, арыштавалі за тое, што ён хацеў абараняць мае правы. Жахліва, што амбіцыі міліцыянтаў стаяць наперадзе правоў, якія яны павінны былі б абараняць ад парушэньняў.

– *А як адбылося тваё другое затрыманьне?*

А.Д. – Нас было чацьвёра: Віталь Макаранка, Віктар Абрамовіч, Аляксей Колчын ды я. Але арыштавалі нас не за збор подпісаў, а за распаўсюд друкаванае «продукции»(арт.172). Проста мы пасьпелі схаваць падпісныя лісты. Судзячы па ўсяму, нашае затрыманьне было сплянаванай апэрацыяй. Гэтым разам міліцыя паводзіла сябе больш ветліва, чым у першы раз, калі мяне затрымалі з Алесем. На нас ня лаяліся брыдкімі словамі, не было аніякага ўціску. Магчыма, паспрыяла гэтаму тое, што сярод затрыманых былі дарослыя людзі.

– *І апошняе пытаньне. Што вы цяпер думаеце пра прэзыдэнцкія выбары?*

А.П. – Наконт выбараў прэзыдэнта скажу адзінае: яны павіны адбыцца. Таму я і пайшоў зьбіраць подпісы.

А.Д. – На маю думку, яны павінны быць праведзеныя. Хаця я не ўяўляю, як гэта будзе адбывацца. Але я буду рабіць усё ад мяне залежнае, каб яны адбыліся. Я працую ня дзеля палітычных партыяў ці асобаў, я гэта раблю для свайго сумленьня.

Размаўляў Дзяніс НОВІКАЎ

А студэнты пабеглі далей...

МОГИЛЕВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ А.А.КУЛЕШОВА

РАСПОРЯЖЕНИЕ

от «12» марта 1999г. № 10

Проректорам, деканам факультетов, зав.кафедрами, руководителям служб

В связи с тем, что группа депутатов бывшего Верховного Совета 13 созыва приняла антизаконное решение о выборах Президента Республики Беларусь в мае 1999 года, которое противоречит Конституции Республики Беларусь, утвержденной на всенародном референдуме в ноябре 1996 года абсолютным большинством белорусского народа, прошу разъяснить студентам и сотрудникам своих подразделений о незаконности этой акции и предупредить, что в случае их незаконного участия в ней могут наступить правовые последствия.

Ректор [подпіс] М.А.Авласевич

Согласовано: юрисконсульт [подпіс]

Будучыя настаўнікі і навукоўцы – студэнты Магілёўскага педагагічнага ўнівэрсітэта – нечакана для рэктарату праявілі цікаўнасьць і нават спрычыніліся да маючых сёлета адбыцца прэзыдэнцкіх выбараў. Больш за іншых на гэты конт устрывожыўся «товарищ ректор» Аўласевіч. На адмысловай нарадзе ён строга папярэдзіў дэканаў і выкладчыкаў «аб недапушчальнасьці ўцягваньня студэнтаў у палітыку». (Пільны кіраўнік установы западозрыў, што ў справе «ўцягваньня» без выкладчыкаў не абышлося. Дарэчы, не памыліўся).

Але нарада нарадай: вусныя словы нікуды не падшыеш і нікому не прадэманструеш. А так хочацца прадэманстраваць адданасьць рэжыму, які-ж нездарма «ацаніў і даверыў». Уздагон прафілактычнай нарадзе выдаецца дакумэнт. Нават візіруецца юрыстам. Можа для большага страху ці для саліднасьці. А можа, як гавораць злыя языкі, каб мець магчымасьць зваліць усё на ўнівэрсітэцкага «правоведа», калі высьветліцца раптам, што выбары не апазыцыйная забаўлялька, а адказная і цалкам законная акцыя нацыянальнага і эўрапейскага маштабу. Хто там ведае, што варушыцца гэтымі днямі ў рэктарскай душы...

Нам цікава іншае. Студэнтаў строгае «Распоряжение», як бачым, ніколькі не запалохала. Яны перадалі яго газэце, каб пазнаёміць з дакумэнтам грамадзтва. А самі пасьпяшаліся па справах. У тым ліку – па справах выбарчых.

Рэдакцыйны Аглядальнік друку і пошты

Збор подпісаў за кандыдатаў на прэзыдэнцкіх выбарах Зянона ПАЗЬНЯКА і Міхаіла ЧЫГІРА праводзіцца ў Магілёве

па адрасу:

Ленінская 27-50, тэл. 25-64-73

МЯСЦОВЫЯ ВЫБАРЫ

Такая абаяльная абыякавасьць

На мінулым тыдні ў Магілёве прайшоў сэмінар па навучаньні наглядальнікаў за выбарамі. Арганізатарам яго выступіла Кансультатыўна-Наглядальніцкая група АБСЭ.

Да ўдзелу ў сэмінары былі запрошаныя прадстаўнікі грамадзкіх арганізацыяў, палітычных партыяў, актывісты выбарчых камісіяў, а таксама старшыні выканкамаў або іх намесьнікі. Тэмай працяглага паседжаньня былі мясцовыя выбары, што праводзяцца ўладамі ў красавіку.

Дакладчыкі прадстаўлялі Францыю, Вялікую Брытанію, Літву, Украіну й Расею. Яны распавялі пра гісторыю ўзьнікненьня інстытуту наглядальнікаў, пра досьвед дзейнасьці розных грамадзкіх нацыянальных ды міжнародных арганізацыяў і структураў у дачыненьнях з дэмакратычнымі акцыямі.

Мяркуем аднак, што карысьці ад сэмінара будзе няшмат. Форма яго не вызначалася, так бы мовіць, навізною: даклад, пытаньні, адказы. Але галоўнай прычынай дарэмна скарыстаных на сэмінар сродкаў і часу ёсьць розьніца падыходаў да плянуемых выбараў.

Як вядома, дэмакратычныя партыі адмовіліся браць у іх удзел (па прычыне недэмакратычнасьці ўнесеных у выбарчы Закон прэзыдэнцкіх папраўак, а таксама – ўпэўненасьці ў немагчымасьці ніякіх выбараў ва ўмовах дыктатуры). Таму намер АБСЭ эфэктыўна правесьці сумеснае навучаньне грамадзкіх наглядальнікаў і прадстаўнікоў «вэртыкалі», якая варожая да любых формаў адкрытага кантролю, выклікала сярод удзельнікаў сэмінара толькі іранічныя ўсьмешкі. Дарэчы, «вэртыкальшчыкаў», мяркуючы па іхных пытаньнях замежным адмыслоўцам, цікавіла толькі тое, як можна «законна» як мага меней дапусьціць наглядальнікаў на выбары і як пашырыць склад прадстаўнікоў улады на кожным выбарчым участку.

Наш карэспандэнт падчас сэмінара запытаўся ў прадстаўнікоў КНГ, ці ня ёсьць удзел АБСЭ ў наглядзе за мясцовымі выбарамі спробаю легітымізацыі беларускага рэжыму, падтрымкі недэмакратычнага заканадаўства. У адказ прагучала запэўніваньне, што *гэта ня так*.

Як гаворыцца, дзякуй і на тым! Хаця словы – адно, а справы – другое. Пакуль АБСЭ, на думку многіх аналітыкаў, дэманструе ў беларускіх справах дыпляматычную, абаяльную, а ўсё-ж – абыякавасьць.

Уласная інфармацыя

Памяць: Імгненьні й Час

З фотаархіва © І А Р.

Магілёў. 23 траўня 1992 года. Архіяпіскап Максім асьвячае закладку першага камяню пад адбудову Магілёўскай Ратушы, зьнішчанай камуністычнымі ўладамі ў 1957 г.

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

<u>Першую нараду адказных работнікаў аблвыканкаму</u> новы старшыня прысьвяціў праблемам сельскагаспадарчай вясны, якая несупынна наступае. Канцэпцыя падыходаў да існуючых праблемаў на вёсцы засталася старой: увесь спадзеў — на адміністраваньне і пагрозу звальненьня за недастатковую работу. Акцэнт менавіта на гэтыя «рычагі» Міхаіл Дражын зрабіў у прадстаўнічым інтэрвію «Магілёўскім ведамасьцям».

<u>Спэцыялісты ў галіне метэаралёгіі і гідралёгіі папярэджваюць</u>, што ў бліжэйшыя дні марознае надвор'е зьменіцца на цёплае. І гэта прывядзе да вельмі моцнай паводкі.

<u>Радзільнае аддзяленьне гарадзкой лякарні рыхтуецца да ўвядзеньня</u> рэанімацыйнага модулю, які дазволіць надзейна ратаваць кволых альбо неданошаных немаўлят. Замежны модуль патрапіў да нас па гуманітарнай дапамозе.

<u>У аблвыканкаме адбылася нарада, прысьвечаная</u> «пытаньням насычэньня спажывецкага рынку». Выканкамаўскія начальнікі паведамілі, што асноўныя прадукты харчаваньня вымывае з крамаў шалёны пакупніцкі попыт, які па шэрагу паказчыкаў перавышае звычайныя патрэбы ў 2-4 разы. Было адзначана, што робіцца ўсё магчымае, каб не пагоршыць сітуацыю. Але было сказана і галоўнае: спадзявацца на зьніжэньне дэфіцыту харчовых прадуктаў не варта.

<u>Вытворчыя спажыўцы электраэнэргіі завінаваціліся адпаведнаму ведамству</u> амаль 5 трыльёнаў рублёў. Звыш 80% запазычанасьці прыходзіцца на вёску. Энэргетыкі практычна не спадзяюцца на вяртаньне вясковых запазычанасьцяў. Палова калектыўных гаспадарак і без таго стратныя.

<u>У Слаўгарадзкім раёне за мінулы год зьніклі 4 калгасы.</u> Гаспадарчая бездапаможнасьць, крэдытарская запазычанасьць, недахоп рабочых – гэтыя й іншыя прычыны абумовілі ліквідацыю калектыўных гаспадарак. Сёлета на тое-ж прэтэндуюць яшчэ 4 калгасы і саўгас. Фактычны развал самой «сацыялістычнай» формы сельскага гаспадараньня падаецца, аднак, толькі як зьбег неспрыяльных акалічнасьцяў.

<u>65 чалавек летась разьвіталіся з жыцьцём</u> у Касьцюковіцкім раёне па прычынах, якія не зьвязаныя з натуральнымі фактарамі. Пра гэта днямі абвесьціла мясцовая пракуратура. У падмурку ўсіх сьмяротных выпадкаў – гарэлка, сьпірт альбо самагон.

<u>Летась чавускім калгасам з раённага бюджэту</u> было выдадзена незваротных крэдытаў на 5,8 мпрд. руб. Амаль утрая большую суму вінен пастаўшчыкам і партнэрскім арганізацыям мясцовы гароднінасушыльны завод. Апошняя сэсія райсавета па фармаваньні бюджэту на бягучы год пайшла шляхам падвышэньня ўсіх падаткаў і плацяжоў. Загадзя запланаваны, напрыклад, рост паступленьняў ад штрафаў. Цяпер ён мусіць вырасьці ў 2,3 разы.

<u>За час, што мінуў з папярэдняга перапісу насельніцтва</u> (1989 г.), колькасьць людзей у Бялыніцкім раёне паменшала амаль на 4 тыс. чалавек. А раённы цэнтар за апошнія 10 гадоў (!) прыдбаў толькі крыху больш за 400 жыхароў.

<u>Летась на Круглянчыне ад няшчасных выпадкаў на вытворчасьці</u> пацярпелі 738 чалавек. Каб рашуча палепшыць сытуацыю з траўматызмам, сёлета райвыканкам распарадзіўся ... ўвесьці ў штатныя расклады арганізацыяў, гаспадарак і прадпрыемстваў пасады адпаведнага спэцыяліста.

Хлебныя заводы вобласьці перайшлі гэтымі днямі на работу «з калёсаў» — запасы збожжа вычарпаныя. А да новага ўраджаю яшчэ далёка...

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

Скралі на 34 мільярды!

У адным з калгасаў Чэрыкаўскага раёна кантралёры выкрылі нястачу, якую ў адпаведным акце пазначылі як «разукамплектацыю».

І мы б не звярнулі ўвагу чытачоў да гэтае звычайнае ў нашай вёсцы падзеі, каб ня лічбы. Разукамплектаваныя палівальныя ўстаноўкі недалічвалі дэталяў кожная на 17,5 мільярдаў рублёў! Фактычна, гэта азначае толькі адно – устаноўкі проста разрабаваныя, а кантралёры хутчэй за ўсё пабачылі некалькі труб з гэтых установак. А калі б не было тае праверкі? А хто ведае, калі адбылася тая «разукамплектацыя»?

Так і жыве наша савецкая вёска. Усё ў тым-жа сьветлым мінулым, якое смокча і смокча сокі зь зямлі і багацьцяў нашае краіны.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

НАТАТКІ ЗБОРШЧЫКА ПОДПІСАЎ

Зноў «пераможуць» нэўтральныя?..

Кампанія па выбарах прэзыдэнта РБ працягваецца, нягледзячы на адмоўнае стаўленьне да гэтага дзеючага прэзыдэнта і ягонай каманды. Пачаўся збор подпісаў за вылучэньне кандыдатаў. Прэтэндэнтаў два – Зянон Пазьняк і Міхаіл Чыгір. Адзін зь сяброў ініцыятыўнай групы З.Пазьняка, які пачаў збор подпісаў, падзяліўся з намі сваімі назіраньнямі і ўражаньнямі ад сустрэчаў з самымі рознымі суграмадзянамі. (Па зразумелай прычыне яго прозьвішча мы не называем).

– ... За Пазьняка? (жанчына раздумвае) Не. Я падтрымліваю БНФ, але за Пазьняка не падпішу. За Беларусь трэба змагацца ў Беларусі.

– ... Выбары? Якія выбары? Прэзыдэнта? А ў нас ёсьць прэзыдэнт! Нам другога ня трэба!

– ... Жонка! Ідзі сюды! Я -ж табе казаў, што гэтыя выбары адбудуцца. Вось ужо подпісы зьбіраюць. За каго? За Пазьняка? Жонка, нясі нашыя пашпарты...

– ... Я ня буду нічога падпісваць. Я ненавіжу гэтую палітыку! Вось мяне сёньня скарацілі. Хто мне дапаможа – Лукашэнка ці Пазьняк?

– ... Што? Выбары? Вам гэты прэзыдэнт не падабаецца? Ах вы, бэнэфаўцы ...ныя! Лукашэнка будзе прэзыдэнтам, пакуль не памрэ! Так і перадайце свайму Пазьняку!

– ... Мне нічога ня трэба тлумачыць, я ў курсе. Мы падпішамся толькі за Пазьняка. А, вы і зьбіраеце за Пазьняка...

– ... (дзьверы адчыняе зухаваты мужычок нападпітку). Каго выбіраем? Прэзыдэнта? За Сашку я падпішу ўсё, што хочаш! Дзе расьпісвацца? Сашка – наш чалавек! Давай ручку, падпішу. Ну, куды ж ты?..

– ... Дзякуем, што патлумачылі. Мы падумаем. Зайдзіце да нас дні праз два-тры.

– ... Вы толькі не палохайцеся. (Чалавек хітра ўсьміхаецца і дастае з кішэні пасьведчаньне міліцыянта; я ўсьміхаюся яму ў адказ і адыходжу, пажадаўшы добрага здароўя).

– ... Я не за Пазьняка. Але я супраць Лукашэнкі. Я баюся гэтага аб'яднаньня з Расеяй. Давайце падпішу.

– ... За Пазьняка? Я б падпісаў, але... (малады чалавек азіраецца на рыхлага дзеда, які высоўваецца зь дзьвярэй пакоя; далей – дзед). А вы хто? З групы Пазьняка? А ну каціцеся адсюль! А то зараз у міліцыю пазваню!..

– ... Я за Пазьняка. Але, прабач, падпісваць ня буду. Не хачу засьвечвацца.

– ... Ну што вы, ня трэба мне дзякаваць. Гэта вам дзякуй, што вы гэтую справу робіце!

Вось такі вымалёўваецца спэктар палітычных меркаваньняў і сымпатыяў. Гатовых падпісацца за вылучэньне Пазьняка і тых, хто агрэсыўна супраць, прыблізна пароўну. Пераважная-ж большасьць па розных прычынах – нэўтральная...

Праграма тэлебачаньня з 22 сакавіка па 28 сакавіка

•• Понедельник, 22 марта ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..." Лауреат Государственной премии Республики Беларусь поэт Владимир Некляев.
10.05 Здоровье.
10.30 Усадьба.
11.15 "Ветер в спину". Телесериал (Канада). 1-я серия.
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыкальный салон. Гость программы Муслим Магомаев.
13.10 "Метичара — зверь морской". Худ.фильм.
14.30 "Лидское каприччио". Док. фильм.
15.10 Сериал для детей "Чародей".
16.00 Видеокурс французского языка.
16.25 Мультфильм.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.15 "А музыка звучит..." Поют Ядвига Поплавская и Александр Тиханович.
17.35 "Художник Леонид Щемелев". Док. фильм.
18.05 "Ветер в спину". Телесериал (Канада). 1-я серия.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 В.Гостюхин, М.Ульянов в худ.фильме "Наш бронепоезд".
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Третий тайм.
0.20 Финал Первой лиги Белорусского КВН.

ОРТ

16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Мы".
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Сериал "Горец-IV". "Вожак".
21.45 Взгляд.
22.30 Однако.
22.45 Чемпионат мира по фигурному катанию. Пары.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.30 Вести.
15.15 "Как котенку построили дом". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 "Вариант "Омега". 4-я серия.
18.30 "Я, Сергей Параджанов". Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 Любовь с первого взгляда.
20.30 "Полеты во сне и наяву". Худ. фильм.
22.10 Акуна матата.
23.15 Дежурная часть.
0.05 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Программа мультфильмов.
8.15 Международное обозрение.
8.55 Поет О.Погудин.
9.05 "Кукла". Худ. фильм. 1-я серия.
10.25 "Сокровища Петербурга".
10.40 С.Маршак. "Страницы жизни и творчества".
11.40 После новостей...
12.00 "О тех, кого помним и любим".
12.45 Песнопения Великого Поста.
13.05 "Все мы тоже птицы". Художница М.Юркова.
13.45 В.М.Шукшин. "Обида".Спектакль.
14.20 "Без визы". Берлишес Ланд.
14.35 IX Международный фестиваль телепрограмм для детей и юношества.
15.00, 17.00 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 1-я серия.
16.20 Серебряный юбилей — В.Федосеев и АБСО им. П.И.Чайковского.
16.50 "Русская усадьба". Хмелита.
17.10 Академия спорта.
17.40 "Вижу цель".
18.05 Дом актера.
18.30 Ж.Бизе — Р.Щедрин. "Кармен-сюита".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Такое кино".
20.50 После новостей...
21.10 "Кукла". Худ. фильм. 1-я серия.
22.30 Москва. БЗК. Памяти Льва Власенко.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Ее звали Никита".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги. Ночной разговор.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Вход в лабиринт".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес" (США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 "Боцман и попугай".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Пунктир.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.20 "Путь к знаниям".Система образования Белыничского района.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "День счастья".Худ. фильм.
23.15 День области.
23.25 "Ангел-хранитель".Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Клуб "Белый попугай".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Городские новости.
21.40 "Спасенный светом". Худ. фильм.
23.05 Спортивная программа.

•• Вторник, 23 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 "Все дело в шляпе".
9.40 "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..." Директор Республиканского центра детско-юношеского туризма и экскурсий Сергей Митрахович.
11.10 "Ветер в спину". Телесериал.
12.00 Третий тайм.
12.30 "А музыка звучит..."
13.10 "Земляки".
14.10 Туробъектив.
14.30 Бездельник.
15.15 Сериал для детей "Чародей".
16.05 Видеокурс английского языка.
16.30 Регион.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.05 "Ветер в спину". Телесериал.
19.15 "Алло, "Событие".
19.55 Спортивные новости.
20.15 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Наш бронепоезд". Худ.фильм.
23.00 Криминальная хроника.
23.05 Белорусский хит-парад.
23.10 Музыка без границ.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Взгляд.
9.55 Мультфильм.
10.15 Смехопанорама.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Счастливый случай.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Церемония вручения наград Американской киноакадемии "Оскар-99".
22.30 Однако.
22.45 Премия "Оскар". Победитель получает все в фильме "Огненные колесницы".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 "Вершки и корешки". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 "Петух и боярин". Мультфильм.
17.05 Гомеопатия и здоровье.
17.15 "Вариант "Омега". 5-я серия.
18.35 "Алло, привет..." Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" представляет.
20.30 Политический триллер "Грех".
22.05 Урмас Отт с Георгием Боосом.
23.10 Дежурная часть.
0.00 Фигурное катание. Чемпионат мира. Мужчины.
1.05 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.05 Новости культуры.
7.25 "Такое кино".
8.25 Поет Елена Образцова.
8.40 "Вижу цель".
9.05 "Кукла". Худ. фильм. 2-я серия.
10.25 "Остался профиль кем-то обведенный..." А.Ахматова.
11.40 После новостей...
12.00 "Российский курьер".
12.40 "Рядом с тобой". Программа о социальной адаптации инвалидов.
13.00 Боярский двор.
13.45 "Царская ложа".
14.25 "Без визы".
14.35 IX Международный фестиваль телепрограмм для детей и юношества.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 2-я серия.
16.20 "О, если б мог выразить в звуке". С.Захаров.
16.45 "Экспедиция "Чиж". "Вечер в кунацкой".
17.10 Ортодокс.
17.40 "Ноу-хау". Тележурнал.
17.55 "Из концертного зала".
18.35 "Документ-панорама".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Теленернисаж". К.Троицкий.
19.55 Дуэт для троих.
20.45 После новостей...
21.05 "Кукла". Худ. фильм. 2-я серия.
22.20 "О времени и о себе". В.Дудорова.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 Криминал.
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Вход в лабиринт".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес" (США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 "Боцман и попугай".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.00 Тяжелый день.
12.25 Бобруйский вариант.
12.45 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.20 Мультфильм.
19.05 Служба ваших забот."Как уберечься от туберкулеза?".
19.45, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Орел или решка".Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Моя жена — убийца с топором".Триллер.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Удивительные истории".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 Детективная драма "Убийственная красота".
23.15 Спортивная программа.

•• Среда, 24 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.00 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Видеокурс английского языка.
9.35 "Я рисую".
9.50 Мультфильмы.
10.20 Видимо-невидимо.
11.15 "Ветер в спину". Телесериал.
12.05 Око.
12.25 Зорная ростань.
13.15 "Проданный смех". Худ.-фильм. 1-я серия.
14.20 "Последний спектакль". Док. фильм.
15.10 Сериал для детей "Чародей".
15.35 Видеокурс французского языка.
16.00 "5 х 5".
16.30 Гости в дом.
17.10 "А музыка звучит..."
17.35 "Макаенка,9".
18.05 "Ветер в спину". Телесериал.
19.15 "Сегодня с вами..." Лауреат Государственной премии РБ, доктор медицинских наук профессор Екатерина Вишневская.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 М.Шин в психологической драме "За звездами" (США).
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 Королевская охота.
0.25 Темная комната.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Тема.
9.50 "Трое на острове". Мультфильм.
10.10 В мире животных.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Триллер "Без защиты".
22.40 Однако.
22.55 Чемпионат мира по фигурному катанию. Пары. Произвольная программа.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.20 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Чрезвычайное происшествие". Худ. фильм. 1-я серия.
18.30 "Непревзойденный". Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 Сам себе режиссер.
20.30 Фильм Георгия Данелия "Настя".
22.10 "Пси фактор".
23.05 Дежурная часть.
23.55 Автошоу.
0.25 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Документ-панорама".
8.05 Русский камерный балет Москвы.
8.45 "Российские меценаты".
9.05 "Кукла". Худ. фильм. 3-я серия.
10.25 Писатель Юрий Домбровский.
11.10 Академия спорта.
11.40 После новостей...
12.00, 13.45 Дж.Верди. "Трубадур". В постановке театра "Арена ди Верона".
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 3-я серия.
16.20 "Откуда я пришел, не знаю..." Н.Гумилев.
16.30 Чемпионат мира по фигурному катанию. Мужчины. Короткая программа.
17.40 Художник Платон Отставнов.
18.00 "Кто мы?"
18.25 Энциклопедия танца.
18.55 А.Ахматова. "Комаровские наброски".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Документ-панорама".
20.35 Дж.Россини. Увертюра к опере "Золушка".
20.45 После новостей...
21.05 "Кукла". Худ. фильм. 3-я серия.
22.23 Телевернисаж. Е.Орлов.
22.30 "Театр моей памяти".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "В моей смерти прошу винить Клаву К.". Худ. фильм.
10.30 Мультфильм.
10.40 "Среда".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Вход в лабиринт". Заключительная часть.
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 "Боцман и попугай".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Служба ваших забот."Как уберечься от туберкулеза?".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Мужской клуб."Развод по-русски".
18.20 "Короли бильярда".Тележурнал.
18.50 Телеприемная.В студии председатель комитета госконтроля С.Соц.
19.45, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Бег во времени".Фантастика.
23.10 День области.
23.20 "Форт"Апачи".Бронкс".Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Случайный свидетель".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Городские новости.
21.40 Мелодрама "Княжна Дэйзи". 1 ч.
23.15 Спортивная программа.

•• Четверг, 25 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.25 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Телевизионный Дом кино.
10.05 "Все мы родом из детства". Часть 1-я.
11.15 "Ветер в спину". Телесериал.
12.05 Наш край.
12.25 "А музыка звучит..."
13.15 "Проданный смех". Худ. фильм. 2-я серия.
14.30 Мультфильмы.
15.15 Сериал для детей "Чародей".
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 Педагогический экран.
17.10 Ток-шоу "Карамболь" с участием Удо Диркшнайдера и группы "Accept".
17.40 Крок.
18.10 "Ветер в спину". Телесериал.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Человеческая женщина". Спектакль по пьесе М.Горького "Васса Железнова".
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.
23.55 Крок.
0.35 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Человек и закон.
9.50 Мультфильм.
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.

11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Пятерки по английскому.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "Чтобы помнили..." Владимир Дружников.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 В.Дружников в остросюжетном фильме "Человек в штатском".
22.45 Однако.
22.55 Документальный детектив. "Свой или враг? Скандал на Лубянке. Дело 1985 года".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.30 Вести.
15.10 "Русские напевы". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 "Чрезвычайное происшествие". 2-я серия.
18.30 "Любовь". Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.45 Мелодрама "Мечта каждой женщины" (США).
22.30 "Слушается дело".
23.15 Дежурная часть.
0.00 Фигурное катание. Чемпионат мира. Мужчины. Произвольная программа.
1.25 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Ноу-хау". Тележурнал.
7.40 "Документ-панорама".
8.25 "Театр моей памяти". Николай Эрдман.
8.55 М.Брух. Фантазия на русские темы.
9.05 "Кукла". Худ. фильм. 4-я серия.
10.25 Писатель Георгий Семенов.
11.00 Парадоксы истории.
11.40 После новостей....
12.00 Ваше сословие.
12.25 Ф.Пулек. Концерт для органа и струнного оркестра.
12.50 "С потолка".
13.15 "Без визы".
13.45 За кулисами ожидание.
14.35 IX Международный фестиваль телепрограмм для детей и юношества.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 4-я серия.
16.20 Телевернисаж. Е.Орлов.
16.25 "Рассказы старого сплетника".
16.50 "Российский курьер".
17.40 Новое кино.
18.05 Чемпионат мира по фигурному катанию. Оригинальный танец.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Время музыки". Тележурнал.
20.20 "Осенние портреты". В.К.Мельников.
20.45 После новостей...
21.05 "Кукла". Худ. фильм. 4-я серия.
22.25 Микеланджело Буонарроти. "Я помыслами в вечность устремлен".
22.40 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Флирт". Худ. фильм (США — Австралия).
11.30 "Россия молодая". Худ. фильм.
13.30 Суд идет.
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.05 Телеприемная.В студии председатель комитета госконтроля С.Соц.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу"Я сама"."Моя карьера или мой ребенок?"
18.20 Из жизни женщин.
18.45 Скарбы."Земля краснопольская".
19.00, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Путешественники".Комедия.
23.15 День области.
23.25 "Джен Эйр".Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Киноконцерт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Чтобы помнили".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 Мелодрама "Княжна Дэйзи". 2 ч.
23.15 Спортивная программа.

•• Пятница, 26 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Видеокурс английского языка.
9.40 Уроки Н.Новожиловой.
10.05 "Кешка и спецназ", "Кешка и "гангстеры", "Кешка и овощи". Короткометражные фильмы для детей.
11.15 "Ветер в спину". Телесериал.
12.10 Сделано в Беларуси.
12.25 Бон тон.
13.10 "Последний день матриархата". Телеспектакль для детей.
14.45 Мультфильм.
14.55 Футбол. Чемпионат Европы среди молодежи. Беларусь — Швейцария. В перерыве (15.45) — Новости.
17.10 "А музыка звучит..."
17.30 Наш край.
17.50 "Первая муза Несвижа". Док. фильм.
18.05 "Ветер в спину". Телесериал.
19.15 "Сегодня с вами..." Директор Минского высшего профессионального училища бытового обслуживания населения Тамара Раевская.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Ж.-Л.Трентиньян в худ. фильме "Фиеста".
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.
0.05 Футбол. Чемпионат Европы среди молодежи. Беларусь — Швейцария. 2-й тайм.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.05 Программа "Мы".
9.45 Мультфильм.
10.00 "Чтобы помнили..." Владимир Дружников.
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Фильм-сказка "Кольца Альманзора".
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Шестое дело Коломбо: "Подходящие улики".
22.15 Чемпионат мира по фигурному катанию. Танцы. Произвольная программа.
23.35 О.Мути и А.Делон в фильме "Любовь Свана".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
7.15 Тысяча и один день.
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести.
15.05 Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 Мелодрама "Стерва".
18.30 "Маэстро". Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" и К°.
21.00 Музыкальный ринг.
22.45 Дежурная часть.
23.30 Фигурное катание. Чемпионат мира. Женщины. Короткая программа.
0.35 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
[illegible] Иные миры.
8.10 Консилиум.
8.35 "Театр моей памяти". Николай Эрдман.
9.05 "Кукла". Худ. фильм. 5-я серия.
[illegible] Петербургский ноктюрн.
[illegible] "Российский курьер".
[illegible] После новостей...
12.00 Чемпионат мира по фигурному катанию. Мужчины. Произвольная программа.
[illegible] Цветами убранная юность.
[illegible] "Время музыки". Тележурнал.
14.30 IX Международный фестиваль телепрограмм для детей и юношества.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 5-я серия.
16.15 "Кто там..."
16.40 Ф.Мендельсон. Увертюра "Рюи Блаз".
16.50 А.Блок. "Возмездие".
17.40 Страна Фестивалия.
18.05 Чемпионат мира по фигурному катанию. Женщины. Короткая программа.
19.05 Мультфильм.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "XX век в кадре и за кадром". В.Мейерхольд. Часть 1-я.
20.45 После новостей...
21.05 "Кукла". Худ. фильм. 5-я серия.
22.30 Е.Образцова исполняет романсы С.Рахманинова.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 К.Скоробогатов в фильме [illegible]
[illegible] Мультфильм.
11.30 "Россия молодая". Худ. фильм.
[illegible] "Арена".
[illegible] "Сегоднячко". Красная стрела.
[illegible] "Конан" (США).
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Скарбы."Земля краснопольская".
12.40 "Путь к знаниям".Система образования Белыничского района.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных".Док.сериал.
18.00 Мультфильмы.
18.15 "Полиция Лос-Анджелеса".
19.00 "Дарить на счастье музыку".К 40-летию Горецкого духового оркестра.
[illegible] 21.10 Праздник в вашем доме.
[illegible] Телемагазин.
[illegible]
[illegible] Астро-дайджест.
[illegible] "Жажда крови". Боевик.
[illegible] День области.
[illegible] Спорт планеты.

2 КАНАЛ

[illegible] "Победоносный голос верующего".
[illegible] Городские новости.
[illegible] "Союзмультфильму — 60".
[illegible] 20.57 Прогноз погоды.
[illegible] "Иллюзия убийства".
[illegible] "Поздравления".
[illegible] Мультфильм.
[illegible] "Альфред Хичкок представляет".
[illegible] Городские новости.
[illegible] Боевик "Непобедимый отряд".
23.10 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 27 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Мультфильм.
9.20 Окружающий мир.
9.50 Здоровье.
10.15 "Театр на все времена". Интермедия.
10.20 "Сегодня с вами..."
10.45 Спортивные новости.
11.05 Вершина мира.
11.30 Компьютерный полигон.
11.55 "Все нормально, мама!"
12.25 "Театр на все времена".
12.35 Четвертое измерение.
12.55 "Династия-2. Семья Колби".
13.50 "Театр на все времена".
13.55 Книгосбор.
14.25 Олимп.
15.15 Уроки Н.Новожиловой.
15.40 Познай себя.
16.00 Парламентский вестник.
16.30 "Театр на все времена". Интермедия.
16.35 "По заповедным местам Беларуси".
17.00 Ток-шоу "Это моя работа".
17.30 "Песню берите с собой".
18.25 Футбол. Чемпионат Европы. Беларусь — Швейцария. В перерыве (19.15) "Из достоверных источников".
20.25 Белорусский хит-парад.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.50 Х.Кайтел в детективе "Молодые американцы"(США).
23.30 "Театр на все времена".
23.35 Бездельник.
0.05 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00 Бревик "Забудьте слово "смерть".
8.20 Национальная кинематографическая премия "Ника".
8.25 Слово пастыря.
8.45 Домашняя библиотека.
9.00, 14.00, 17.30 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.35 Чемпионат мира по фигурному катанию. Танцы. Произвольная программа.
12.05 Е.Цыплакова в фильме "Счастливая Женька!"
13.25 "Цивилизация".
14.15 В мире животных.
14.55 Умницы и умники.
15.35 КВН-ассорти.
16.50 "Легенда о динозавре". Х/ф.
17.50 Футбол. Отборочный матч Чемпионата Европы. Сборная Армении — сборная России.
19.50 Национальная кинематографическая премия "Ника".
20.00 Время.
20.50 Юбилейный концерт В.Леонтьева.
22.55 Новости спорта.
23.10 Р.Де Ниро в триллере "Таксист".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильм.
7.10 "Включите северное сияние". Фильм для детей.
8.30 Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 "Кто к одному". Телеигра.
10.20 Любовь с первого взгляда.
10.45 Подиум д'арт.
11.15 Золотой ключ.
11.30 Домашние хлопоты.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Неделя власти.
14.00 А.Романцов, С.Шакуров, Е.Лазарев в фильме "Враг народа Бухарин".
15.40 Док. фильм для детей.
16.00 "Младенцы". Худ. фильм.
16.15 "Театр + TV". Галина Волчек.
17.00 Моя семья.
18.00 Национальный музыкальный фестиваль "Площадь звезд-99".
19.35 "Год "На-На". Фильм-концерт.
21.10 Мистическая драма "Пророчество" (США).
22.50 Фигурное катание. Чемпионат мира. Женщины. Произвольная программа.
0.10 Звуковая дорожка.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Книжный кладезь.
9.35 "Сердца четырех". Худ. фильм.
11.05 Село Дорожево — 60 лет спустя.
11.35 "Наобум". В.Машков.
12.05 "Навстречу". Детская программа.
12.20 "Великие дворцы мира".
12.45, 13.45 Л.Зорин. "Московское гнездо". Спектакль Московского академического театра им. Моссовета.
13.30, 21.00 Новости культуры.
15.05 Художник Иван Прянишников.
15.25 "Международное обозрение".
15.35 "Очевидное — невероятное".
16.40 П.И.Чайковский. Вариации на тему рококо.
17.00 "Рассказы старого сплетника".
17.30 Новости.
17.35 "Судьба, судьбою, о судьбе".
18.20 "XX век в кадре и за кадром". В.Мейерхольд. Часть 2-я.
19.10 Чудо-сказка.
19.25 Мультфильм.
19.35 Дом актера.
20.30 15-й подъезд.
21.20 "Никогда". Худ. фильм.
22.45 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Мультсериал "Битлджус" (США).
7.25 Наше кино. Детектив "Круг".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Криминал.
9.40 Впрок.
9.55 Телеигра "Пойми меня".
10.25 "Фитиль".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Мультфильмы; "Всадник без головы". Худ. фильм.
14.30 "Русский век". Евгений Светланов.
15.15 "Она написала убийство" (США).
16.10 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Удивительные игры народов мира".Ирландия.
18.00 С любовью.
19.20 Телемагазин.
19.30 Мультфильмы.
20.00 С любовью.
21.00 "Закон кармы".Худ.фильм.
22.40 Астро-дайджест.
22.50 Диск-канал.
23.20 "Озеро страха".Ужасы.

2 КАНАЛ

15.00 "Какая любовь, когда всем нужен только секс". Худ. фильм.
16.40 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть" с Риком Реннером.
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Каран и Арджун".
21.50 Высокая мода.
21.55 Супербоевик "Взрыватель".
23.30 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 28 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Города мира"(США).
8.30 Мультфильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Все дело в шляпе".
9.35 "Два клена". Мультфильм.
10.10 Туробъектив.
10.35 "Все нормально, мама!"
11.10 Спортивные новости.
11.30 Арсенал.
11.55 Сделано в Беларуси.
12.10 Телевизионный Дом кино.
12.40 К 85-летию со дня рождения народного поэта Беларуси Аркадия Кулешова.
13.10 "Династия-2. Семья Колби".
13.55 Сельчане.
14.20 Людмила Рублевская. "Последняя из рода Алельковичей". Телеспектакль.
14.40 "Кольцо надежды". Телеочерк о сборной Беларуси по танцам на инвалидных колясках.
15.10 "На волне взаимопонимания".
15.50 Станция "Академия наук".
16.05 "АРТ-клуб".
16.35 Зорная ростань.
17.05 Телебарометр.
17.20 Ж.Маре и Л.де Фюнес в комедии "Фантомас против Скотланд-Ярда".
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь" с участием Лены Зосимовой.
21.25 С.Шепард и Ж.Дельпи в худ.фильме "Странник".
23.20 Премьера песни.
23.30 Авто-парк.
23.40 Валентин Елизарьев в программе "Новая коллекция".

ОРТ

7.00 "Волшебный портрет". Худ. фильм.
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
10.50 "Ералаш".
11.05 Служу России!
11.35 Играй, гармонь любимая!
12.00 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.15 Клуб путешественников.
15.05 "Дисней-клуб": "Тимон и Пумба".
15.30 "Дисней-клуб": "Аладдин".
16.00 Чемпионат мира по фигурному катанию. Показательные выступления.
17.35 "Ералаш".
17.55 КВН-99.
20.00 Время.
20.35 К.Бессинджер в комедии "Привычка жениться".
22.40 Новости культуры.
22.55 Футбольное обозрение.
23.25 С.Маковецкий в фильме "Пьеса для пассажира".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству!
8.00 Сельские вести.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 Сам себе режиссер.
10.00 "Аншлаг" и К°.
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 Диалоги о животных.
17.00 Старая квартира. Год 1982-й. Часть 1-я.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
20.00 Евдокия и Любовь Германовы, А.Панкратов-Черный, А.Смехова в драме "Кикс".
21.50 Жизнь В.Войновича в программе "Колизей". Часть 2-я.
22.45 Дежурная часть.
23.10 А.Ташков, Ю.Меньшова и А.Домогаров в фильме "Если бы знать...."

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Консилиум.
9.45 Программа мультфильмов.
10.45 В тридевятом царстве.
11.10 Детский хор "Весна".
11.45 Несколько этюдов о русском языке.
12.05 "Война по правилам". Док. фильм.
12.20 "Великие дворцы мира". Эскориал. Испания.
12.45 Академический час. О.Митяев.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Чемпионат мира по фигурному катанию. Женщины. Произвольная программа.
15.00 "Месье Иван в Провансе". Художник Иван Прянишников.
15.30 "А прошлое кажется сном". Док. фильм.
16.40 "Я всегда пою с удовольствием". Владимир Маторин.
17.00 Про фото.
17.30 Новости.
17.35 "Спортивные встречи". Семья Н.Лебедевой.
18.00 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.10 Чудо-сказка.
19.25 Кумиры.
19.55 "Рекламные щиты". Рок-балет на музыку Принца. Труппа Джоффри Балет.
21.20 "Вокзал мечты".
21.45 "Аллегро Барбаро". Худ. фильм.
23.00 Хамелеон.

НТВ

7.00 Фильм-сказка "Конек-горбунок".
8.10 Мультфильм.
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Комедия "Операция "Ы" и другие приключения Шурика".
11.15 Большие деньги.
11.40 "Жизнь замечательных зверей".
12.10 Мультфильмы; "Республика Шкид". Худ. фильм.
14.30 "Русский век". Елена Коренева.
15.20 "Любовные истории, которые потрясли мир". "Марта Геллхорн и Эрнест Хемингуэй".
15.50 Перехват.
16.40 "Арина".

2 КАНАЛ

15.00 "Ее брачная ночь". Худ. фильм.
16.25 "Ералаш".
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Лис и охотничий пес". Мультфильм.
19.50 "Секретные материалы".
20.35 Мультфильм.
20.40 "Пляж".
21.25 Высокая мода.
21.30 Вуди Харрельсон, Джулиет Льюис в фильме "Прирожденные убийцы".
23.30 Спортивная программа.

ВАНДРОЎКА ЗА КРАТЫ

СУЧАСНЫ ЛЕТАПІС

Андрэй МЕЛЬНІКАЎ

Працяг. Пачатак у папярэдніх нумарах.

Пакой тры дваццаць на два са зводчатай столлю. Мэтра тры ў вышыню максымум. Таўсьценныя сьцены ствараюць ля дзьвярэй натуральную нішу. За ёй, справа – месца для спраўленьня патрэбаў, далей – кран з ракавінай. Зьлева – вэртыкальная батарэя ацяпленьня й трохі вольнай прасторы. Бэтонная падлога. У дальнім канцы камэры, вышэй за ўзровень вачэй – вакенца за кратамі, таксама зь нішай. Бліжэй да вакна, па абодвух баках – двух'ярусныя мэталёвыя нары, крытыя ДСП.

На нарах пяцёра. Два чалавекі пад сорак: высокі, з паголеным чэрапам інтэлігент у цёплай клетчатай кашулі ды вусатываласаты, з цыганшчынай, дзядзька – хударлявы твар. Круглатвары і круглаваты фацэт майго ўзросту, бы выцягнуты з рэклямнага роліка пра шчасьлівы быт (па іроніі лёсу асуджаны на год «зоны» за нявыплату алімэнтаў), два нагало стрыжаных хлопца ў чорным: высокі і маленькі. Стрыжка нагало, адназначна, для турмы найзручнейшая, здабыць нажніцы тут – праблема са складаных. І я пазбавіўся многіх нязручнасьцяў дзякуючы таму, што мой чэрап мала зарос пасьля ліпеньскай стрыжкі ды галеньня жонкай.

Вітаюся. Сустракаюць дабразычліва. Збольшага, твары знаёмыя – разам былі ў стакане. Падсажваюся. Высокі хлопец – маскоўска-лідзкі анархіст Валера бачыў мяне, аказваецца, «па целеку» з гітарай. Прыемны подых славы. І стаканаўскі ўдзел у размове пра правы зэкаў і адзінаццатыя суткі галадоўкі – на маю карысьць у гэтым калектыве.

Калектыў, між тым, дастае з кешароў сала, хлеб, цыбулю і запрашае мяне далучыцца да прыёму ежы. Ветліва адмаўляюся. Есьці ніхто не прымушае, але інтэлігент – яўны лідэр групы – бярэцца за невялічкую лекцыю для мяне па турэмных галадоўках:

– То, што ты дзесяць дзён галадал на ИВСе – глупасьць. Там да гэтага нікому няма ніякай справы, адпаведна, нічога нельга дабіцца. Толькі здароўе падпорціў. Тут галадаць ты можаш для «ніх», – паказвае ў бок дзьвярэй. – А ў «хаце» еш сала, шакалядкі...

Галадаць на турме – значыць адмаўляцца ад «палажняковай» (той, што дае дзяржава) пайкі. Дачкі, па паняцьцях (законах турэмнага калектыву) – ня ўлічваюцца. І калі яны ёсьць – чалавек здольны «галадаць» месяцамі.

Калі ідзеш на галадоўку, трэба напісаць заяву – чаго дамагаесься. Без заявы галадоўку «не заўважаць». Значыць, ты галадуеш. Цябе пачынаюць выклікаць да «кума» (опэрсупрацоўніка). Ён угаворвае не галадаць. Дзень, два, тры... Пасьля цябе пераводзяць на «кічу» (у карцар), дзе патрымаюць дзён пяць. Пасьля пачнуць карміць прымусова, праз шланг. Такіх галадаючых многа. Як правіла, яны нічога не дамагаюцца і ведаюць пра іх нямногія. На посьпех можна разьлічваць толькі пры падтрымцы.

Гэта значыць: ці калі галадаюць адначасова многа зэкаў, ці, як у маім выпадку, калі я магу разьлічваць на тое, што інфармацыя пра мае дзеяньні даходзіць на волю і там падымаецца шум.

Я не шкадую, што галадаў на ИВСе. Для ацверазеньня жыццяўспрыманьня й рухомасьці суставаў голад, адназначна, ідзе на карысьць. А пазьней, на судзе, ён паспрыяў і маёй перамозе над вайсковай часткай 2044 зь яе грашовым зыскам.

А на турме, неўзабаве пасьля «лекцыі» я з голаду выходжу. Выхад адбываецца праз «чыф».

Каб зварыць чыф, карыстаемся «дровамі» і «кабанчыкам». Тут гарыць лямпачка (ва ўсіх «хатах», дзе я быў, лямпачка крызу зьлева над дзвярыма) і можна паспрабаваць зладзіць ад яе «павуціну» (электраланцуг). Бярэцца электрапровад (напрыклад, ад кіпяцільніка, што згарэў), расплятаецца, і з двухчатырох танюткіх медных правадочкаў робіцца электраланцуг. Астатнія правадочкі застаюцца ў рэзэрве, каб было з чаго рабіць наступную павуціну пасьля канфіскацыі першай. Медную павуцінку адносна лёгка маскіраваць: невялічкая канаўка ў тынкоўцы, зьверху – зноў тынкоўка: мелам ці зубной пастай прыкрыў – і парадак. Зробіш акуратна – дык і пры «шмоне» знайсьці будзе цяжка.

Пры адсутнасьці провалачак павуціну майструюць нават з фальгі шакалядак.

Толькі на «каранціне», а месца, дзе мы зараз, менавіта «каранцін» – тут утрымліваюць зэкаў да мэдкамісіі, санапрацоўкі і разброскі па стацыянарных хатах, вазіцца з вырабам ды ўсталяваньнем павуціны нерацыянальна. Хутчэй і прасьцей зладзіць «дровы».

Лепшыя «дровы» – з натуральных валокнаў: махровыя ручнікі, шарсьцяныя і хлопкавыя кашулі, джынсоўка. Шкадаваць штосьці (як і кагосьці) на турме – ня варта, часам – небясьпечна. Умовы скучанасьці й несвабоды вымагаюць ахвяраў. Рэчавых ахвяры – самыя бяскрыўдныя, таму – мэтазгодныя.

Інтэлігент абрывае рукавы сваёй цёплай кашулі, кавалак аднаго зь іх пускае на паходню. Бярэ «кабанчыка» (сала), каб паходня гарэла добра. І варыць «чыф» у пракопчаным кутку ля «баяна» (рыфлёнай батарэі ацяпленьня). Нехта прыкрывае сабой вочка (абавязковае дзеяньне пры любых «забароненых» працэсах у хаце). А забаронена шмат.

Аднаго кавалка кашулі аказваецца недастаткова. Другая паходня. А вось чыф і гатовы. Алімэнтшчык ад чыфа адмаўляецца, тусуецца ля вочка.

Традыцыйна робіцца па два глыткі за заход, апошні глыток застаецца таму, хто гатаваў. Абмяжоўваюся адзінарнымі глыткамі й прыслухоўваюся да вантробаў – як зрэагуюць. Усё – О.К!

Пазьней – яшчэ чыф. Ужо з кавалачкамі сала, цыбулі на закусь. Але-ж добра! Як і не галадаў.

У сукамэрнікаў – стос газэт. У асноўным – «Аргументы і факты». Ня першай свежасьці, але чытаю з задавальненьнем. За кратамі – самае то. Хтосьці таксама паглыбляецца ў газэты, інтэлігент – у кніжку, здаецца, «Воры в законе» – нешта накшталт біяграфіяў усіх адораных гэтым тытулам. Пасьля каранціна пра кнігу гэтую чуў яшчэ ня раз, але болей не сустракаў. Дагэтуль шукаю.

Мне шанцуе: суткі каранціна даюць шмат новых ведаў. Сукамэрнікі – не навічкі за кратамі і, назіраючы ды слухаючы, я пачынаю спасьцігаць «паняцьці» – неафіцыйны статут зэкаўскага жыцьця, а таксама атрымліваю веды пра турму. У іх правільнасьці яшчэ будзе магчымасьць упэўніцца.

У Гарадзенскай турме – тры карпусы. Першы – сьледчы. Тут сядзяць, пераважна, не асуджаныя: падсьледчыя ды падсудныя. Тут жа і каранцін. Другі корпус – «асуджэнка» – тыя, хто чакаюць: адпраўкі на зону, на «хімію», вынікаў «касаткі» (касацыйнае скаргі), перасуду і «крытчыкі». «Крытчыкі» – асуджаныя да турмы, а таксама – высяленыя з зоны: як злосныя парушальнікі рэжыму, ці як тыя, каму заставацца на зоне небясьпечна. «Крытчыкі» вырабляюць тавары народнага спажываньня – труны.

Трэці корпус – «баландзёрскі». «Баландзёры» – асуджаныя да чатырох (па іншых зьвестках – да пяці) гадоў. Іх турма выкарыстоўвае ў гаспадарчых мэтах. Яны гатуюць і раздаюць ежу, мыюць калідоры, працуюць на капцёрках, у лазьні, у бібліятэцы, разносяць газэты, будуюць, рамантуюць...

Быць «баландзёрам» крымінальніку лічыцца ганебным, гэта прыроўніваецца да «супрацоўніцтва зь мянтамі» (у прынцыпе, так яно й ёсьць). Для «баландзёра», што трапіў пасьля на зону – пэрспэктывы змрочныя. Хіба што, зь людзей, за кратамі выпадковых, спрос меншы. А яшчэ: рынак ёсьць рынак, нярэдка ён перамагае паняцьці.

Ёсьць баландзёры, якія абітаюць на другім корпусе. А пра трэці корпус – зьвесткі самыя няпэўныя. Ніхто з маіх суразмоўцаў там ня быў, а калі й быў – не прызнаўся.

Пра зоны. Большасьць зэкаў стараюцца пазьбегнуць «агульнага» рэжыму. Там і «мянтоўскі беспредел» і «блытаныя паняцьці» (зразумела: людзі там па першаму разу, шмат нядаўніх «малышэй» зь іх «замарочкамі» і глупай агрэсыўнасьцю, «атмарозкаў»). Асабліва нядобрая слава – у магілёўскіх зон. Чэсны зэк можа ўратаваць там рэпутацыю толькі «ўскрываючыся» (лязо ці швайка – у брушыну ці грудную клетку, пасьля чаго на тваю робу мацуюць лейбу: «схільны да самагубства»; ускрыццё венаў неэфэктыўна – перацягнуць ды саб'юць), «злосна парушаючы рэжым», ці калі пачне таленавіта «гнаць». На «усілке» парадку паболей. А на «страгачы» і, тым больш, на «асобым» – там ужо «культурныя людзі», там – «па паняцьцях».

Працяг у наступным нумары

Пракуратура пратэстуе? Ну і добра...

23 пратэсты ўнясла пракуратура ў мінулым годзе на дзеяньні кіраўнікоў гаспадарак Хоцімскага раёна. Яны тычыліся працоўных спрэчак.

Калі казаць больш дакладна, шараговыя сяляне станавіліся ахвярамі свавольства чырвоных калгасных «генэралаў». Як сьведчыць раённы пракурор Міхаіл Андросенка, людзей незаконна пазбаўлялі заробку, звальнялі з працы. Досьвед паказвае, прынамсі, што пратэсты гэтыя выносяцца далёка не заўжды, калі трэба. Гэта зьвязана яшчэ і з мэнталітэтам служак беларускай Феміды, які «не ўспрымае» вальнадумства так званых простых людзей. Старшыня калгаса ў гаспадарцы – той адзіны суд, які казьніць і ратуе.

...А жыць прымусілі цяпер

114 дамоў па вуліцы Мянжынскага абласнога цэнтра, пабудаваныя яшчэ ў першыя пасьляваенныя гады, патрабуюць тэрміновага рамонта.

Гэтыя дамы будавалі ваеннапалонныя немцы. Сюды засяляліся рабочыя тагачаснай «шаўковай» фабрыкі (зараз завод імя Куйбышава).

За дзесяцігодзьдзі ані разу не ажыцьцяўляўся грунтоўны рамонт камунікацыйных сетак. А гэта значыць, што ў дамах сапсаваная каналізацыя, не працуе вэнтыляцыя, цячэ дах і г. д. На сёньняшні дзень, каб прывесьці тыя дамы ў належны стан, патрабуецца астранамічная для гарадзкога бюджэта сума – амаль 500 мільярдаў рублёў. Няма такіх сродкаў і ў прадпрыемстваў, на балансе якіх знаходзяцца дамы.

Іван ЗАСАДА

Сёньня ў нашай сталай рубрыцы мы прапануем ўвазе чытачоў конкурснае сачыненьне школьніка з Бабруйску Сяргея Булавацкага, якое было адзначанае другім месцам на аднайменным рэспубліканскім конкурсе, пра што «ТМ» паведамляў у мінулым нумары.

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

Як вярталі прадзеда

Гісторыя, пра якую тут будзе расказана, адбывалася ў пасьляваенныя гады. Але пачыналася яна перад вайной. І, каб сутнасьць расказанага можна было зразумець, трэба пачаць зь перадгісторыі.

Перадгісторыя

Мой прадзед, Булавацкі Пятро Іванавіч, быў арыштаваны на золку 26 красавіка 1941 года, за два месяцы да пачатку вайны. Яго і яшчэ трох аднавяскоўцаў (у тым ліку яго брата Васіля) абвінавацілі ў тым, што «будучи враждебно настроенными к Советской власти, систематически среди населения проводили антисоветскую агитацию, клеветали на Советскую власть, руководителей Партии и Правительства, распространяли провокационные слухи, восхваляли жизнь в фашистской Германии и дореволюционной России, высказывали контрреволюционно-повстанческие настроения, т.е. в преступлении, предусмотренном ст. 58-10 ч.1 УК РСФСР (ст. 72 п.«а«УК БССР)»(цытуецца па абвінаваўчым заключэньні пракуратуры Новасібірскай вобласьці – архіў УКГБ Магілёўскай вобласьці) і прысудзілі «заключить в исправительно-трудовой лагерь сроком на ДЕСЯТЬ лет».

Такім чынам мой прадзед апынуўся ў Томасінлагу (ля пасёлка Асіна Томскае вобласьці). Прысуд адбыўся ўжо ў студзені 1942 года ў Новасібірску, куды эвакуявалі ўсіх арыштаваных і сьледчую групу, калі пачалася вайна.

Забралі прадзеда па хлусьлівым даносе аднавяскоўца Барыса Патаповіча (адзінага на вёсцы камуніста). У тым, што прадзед і трое яго аднавяскоўцаў ні ў чым не вінаватыя, разабраліся толькі ў 1964 годзе, калі прадзеда ўжо не было ў жывых. Не было ў жывых і яшчэ дваіх яго «саўдзельнікаў». Усе яны былі рэабілітаваныя судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР , але даведаўся пра гэта толькі Васіль.

Год прадзед правёў на лесанарыхтоўках на поўначы Томскай вобласьці. Здароўе ў яго было слабае. Акрамя таго ён шмат курыў і нярэдка мяняў пайку хлеба на табак. Таму зьнясілеў зусім. І яго спачатку перавялі ў іншы лягер (у Омскую вобласьць), а затым «акціравалі»к «дахадзягу», – гэта значыць выдалі дакумэнты і выкінулі за межы лягеру: ідзі, куды хочаш! Так рабілі з тымі, хто ўжо зусім не мог працаваць, каб потым не вазіцца з памёрлымі.

Прадзед доўга блукаў па зімнім лесе, зьнямогся, згаладаўся. Нарэшце выйшаў на нейкую дарогу. Стаў чакаць машыны, бо на дарозе былі адбіткі калёс. За дзень прайшлі дзьве машыны, але ні адна зь іх не спынілася, як ён ні махаў.

Прайшла ноч. Прадзед ужо замярзаў і амаль ня мог рухацца. Ён выпаўз на дарогу, – хай задавіць машына, бо ўсё адно паміраць. Машына аб'ехала яго й не спынілася. Тады ён перапоўз на другое месца, дзе дарога была вузейшай, каб машына не змагла аб'ехаць. Колькі гадзін ляжаў, замярзаючы, амаль ужо беспрытомны. Нарэшце падыйшла машына, спынілася, шафёр саскочыў з кабіны і пачаў адцягваць Пятра з дарогі. Прадзед апрытомнеў і ўзмаліўся: ці задаві, ці вазьмі з сабой! Шафёр яму сказаў, што ім строга забаронена падбіраць беглых зэкаў.

Пётар Булавацкі ў траўні 1941 года. Здымак з архіву УКГБ па Магілёўскай вобласьці.

Тады прадзед сказаў, што ён ня беглы, што ў яго ёсьць дакумэнты. Паглядзеўшы дакумэнты, шафёр дапамог яму забрацца ў машыну і прывёз у нейкі пасёлак. Назвы гэтага пасёлка ніхто ў нашай сям'і не ведае.

Там прадзеда зьмясцілі ў бальніцу, дзе яго падлячылі і крыху падкармілі. Акрыяўшы, ён пачаў дапамагаць у бальніцы – вады, дроў наносіць, печкі прапаліць, пасуду памыць... Ісьці яму не было куды, бо ў Беларусі яшчэ была вайна (гэта было вясной 1943 года), і яго пакінулі рабочым пры бальніцы.

У ваенкамаце зацікавіліся новым рабочым і, паколькі ўзрост яго быў ня сталы – 37 гадоў, прызвалі да вайсковай службы. На фронт не паслалі з-за слабага здароўя, адправілі ў «трудармию». Стаў ён працаваць шахцёрам у Кузбасе. Працавалі там так: трое-пяць сутак у шахце пад зямлёй бязвылазна, потым трое-пяць сутак адпачынку наверсе.

Раз на год шахцёры праходзілі мэдкамісію (звычайна восеньню). Першая-ж мэдкамісія знайшла ў Пятра тубэркулёз лёгкіх, парок сэрца і шмат іншых хвароб. Яго прызналі непрыгодным для працы ў шахце й накіравалі ў Алма-Ацінскі табак-саўгас.

Праца ў полі, на паветры была Пятру яшчэ па сілах. Але зімой табак перапрацоўвалі ў памяшканьні. Гэта абвастрыла яго хваробы і яго мусілі звольніць.

Пасьля гэтага ён апынуўся ў калгасе «Борьба с засухой«Вішнёўскага раёна Акмолінскай вобласьці. Там для «дахадзягі«знайшлася праца па сілах: ён на быках падвозіў бочку з палівам для трактароў у поле.

Вяртаньне

На радзіме заканчвалася вайна. Вёскі Восы, адкуль забралі прадзеда, ужо не было. Яе спалілі фашысты разам з людзьмі, старымі і малымі.

Глускі раён быў вызвалены ад фашыстаў 27 чэрвеня 1944 года. Праз два-тры тыдні пасля вызваленьня прабабка Аньця атрымала два пісьмы ад мужа Пятра. Першае пісьмо Пятро напісаў яшчэ да вызваленьня. А не атрымаўшы адказу, напісаў другое. Аньця іх разам і атрымала. У пісьмах прадзед расказваў пра свае блуканьні па сьвеце, пра тое, як апынуўся ў Казахстане, пісаў, што людзі там добрыя і зямля добра родзіць, пытаўся пра тое, як цяпер дома.

Прабабка напісала ў адказ, што ні дома, ні вёскі ўжо няма, што няма і дзяцей, толькі сын Мікола ўратаваўся, і пыталася, ці скора вернецца дадому. Дзесьці праз паўгода прадзед напісаў, што з калгаса яго не адпускаюць, бо няма каму працаваць, і пашпарт не выдаюць. Патрэбны завераны выклік. Прабабка напісала выклік, заверыла яго ў сельсавеце і паслала. У адказ прадзед напісаў, што пячаткі сельсавета недастаткова, па ёй не адпускаюць, што выклік трэба заверыць у райвыканкаме. Прабабка Аньця напісала яшчэ адзін выклік, пайшла пешшу ў Глуск (гэта каля 30 км), заверыла выклік раённай пячаткай і адаслала.

Але і гэтага аказалася недастаткова. Пятро напісаў, што выклік, напісаны ад імя жонкі, там у разлік не бяруць, і з калгаса не адпускаюць. Могуць адпусьціць, толькі калі ёсьць непаўналетнія дзеці.

Майму дзеду Мікалаю было тады дванаццаць гадоў, ён быў непаўналетні. І прабабка напісала яшчэ адзін выклік, ужо ад імя жонкі Пятра і яго непаўналетняга сына Мікалая, якому патрабуецца бацькава дапамога. Зноў схадзіла завяраць выклік у райцэнтар і адаслала.

Уся гэтая перапіска доўжылася два гады. Нарэшце Пятру выдалі пашпарт і дазволілі ехаць дадому. Ён прадаў нажытую там маёмасць, прадаў пшаніцу, якую атрымаў за «працадні» ў калгасе, і ў пачатку верасьня 1946 года прыехаў у родную вёску.

Вёскі-ж не было. Людзі жылі ў зямлянках. У прабабкі з маёмасьці, акрамя адзежы на сабе і на сыне, засталося толькі: падушка, посьцілка-надзіранка, кацялок ды «лімінавая«лыжка, якую выменяла ў беглага салдата на блін.

Вясной 1946 года яна пайшла ў райцэнтар браць крэдыт, каб пабудаваць хату. Там паглядзелі паперкі і сказалі: «А вось перад вайной Пятро Булавацкі браў крэдыт і яшчэ ня выплаціў». Яна заплакала: «Вось як бывае – хата згарэла, дзеці згарэлі, а крэдыт не згарэў!»

Усё-ж той крэдыт ёй неяк сьпісалі і выдалі новы (яна яго выплочвала дзесяць наступных гадоў, а пасьля таго, як усё выплаціла, праз паўгода крэдыты тыя спісалі, іх ужо не трэба было выплочваць). На гэты крэдыт яна першай у вёсцы пачала будаваць хату. Калі Пятро вярнуўся, ужо стаяў зруб.

Дзед Мікола (тады яшчэ ня дзед, а хлопчык дванаццаці год) восеньню 1944 года пайшоў у школу, у суседняй вёсцы Рудні, у другую клясу, бо да вайны ён скончыў толькі адну. А як вярнуўся яго бацька, ён хадзіў ужо ў чацьвертую клясу.

Вось вярнуўся ён на першы школьны выходны дадому, зайшоў у сваю зямлянку і ўбачыў там нейкага худога згорбленага мужчыну. Ён пазнаў бацьку, але ад нечаканасьці і разгубленасьці доўга стаяў ля парога, ня могучы крануцца зь месца.

Пачалі разжывацца. Грошай, якія прывёз Пятро, хапіла, каб купіць карову. На наступны год дабудавалі хату. Там нарадзіўся сын Міша, брат майго дзеда Міколы.

Прабабка расказвала: «Адпрацавала дзень у калгасе, прыйшла дадому, парвала і пацягала буракі са сваёй усадзьбы, управілася па гаспадарцы, пакарміла свіньню, напаіла карову, якая прыйшла з пашы, прапаліла ў печы, а потым лягла і нарадзіла сына. Добра, што была субота і назаўтра ня трэба было ісьці на працу ў калгас. А ў панядзелак сына ў клунак за плечы і пайшла...»

Усіх, хто застаўся пасьля вайны, запісвалі ў калгас. Ужо згоды не пыталіся і заявы не патрабавалі. Ды і ніхто ўжо не пратэставаў. Трэба было пачынаць жыць. А разам лягчэй.

Хату Пятра і Аньці закончылі за месяц-паўтара да 30-годзьдзя кастрычніцкай рэвалюцыі. У гэтай хаце і сьвяткавалі юбілей, бо іншых хат яшчэ не было. Зь ежы былі толькі бульба і жыта. Нагналі гарэлкі, на сталах гарэлкі было ўдосталь, а закусвалі бульбай зь льняным семем.

Людзі пачыналі жыць. Але ў прадзеда жыць ужо не хапала сіл. Аднойчы ён адчуў сябе вельмі кепска і сказаў жонцы: «Я табе ўжо не памочнік. Мне мала засталося. Сыну ўжо пятнаццаць гадоў. Хай бярэ валы ў калгасе і працуе. Ня трэба яму ісьці ў пятую клясу». Але прыйшоў школьны настаўнік і ўгаварыў іх адправіць сына ў школу, бо ён добра вучыцца, а пісьменнаму чалавеку лягчэй будзе далей.

Дзед Мікола пайшоў вучыцца далей. А прадзед Пятро памёр 24 верасьня 1948 года – ад сухотаў. Далей двух сыноў гадавала адна прабабка Аньця...

Запісана Сяргеем Булавацкім са слоў дзеда Булавацкага Мікалая Пятровіча з дапамогай яго брата Міхаіла 29 лістапада 1998 года.

Фрагмэнт сучаснай беларускай вёскі.

НАШ РОДНЫ КУТ. ДЗЕНЬ У ГІСТОРЫІ

18 сакавіка

1925 год. У Шклове пачала дзейнічаць электрастанцыя.

19 сакавіка

1655 год. У Магілёве на іконе Маці Божай цудадзейна зьявіліся сьлёзы, што на думку тагачасных засьведчыла збавеньне горада ад аблогі войскамі гетмана Януша Радзівіла.

20 сакавіка

1664 год. У Магілёў прыбыў кароль Ян Казімір, які затрымаўся ў горадзе да 8 красавіка.

1942 год. Партызаны вызвалілі Клічаў ад нямецкіх войскаў.

1943 год. Утвораны Магілёўскі падпольны абкам КП(б)Б, які дзейнічаў да ліпеня 1944 года.

21 сакавіка

1577 год. Адбылося першае пасяджэньне Магілёўскага магістрату – органа гарадзкога самакіраваньня.

22 сакавіка

1864 год. У Вільні на гандлёвай плошчы Лукішкі быў павешаны адзін з кіраўнікоў антырасейскага паўстаньня 1863 году Кастусь Каліноўскі. У паўстаньні актыўна ўдзельнічалі жыхары Магілёўшчыны.

1917 год. У Магілёве адбылося першае пасяджэньне аб'яднанага Савета рабочых і салдацкіх дэпутатаў. Па партыйнаму складу ён быў эсэра-меншавіцкі.

1920 год. У Чэрыкаўскім раёне нарадзіўся беларускі савецкі паэт Аляксей Васільевіч Пысін, які з 1958 году працаваў у газэце «Магілёўская Праўда».

Падрыхтавалі Аляксандар АГЕЕЎ, Ігар ПУШКІН

ТРЭЦІ СЭКТАР: СТАН І ПЭРСПЭКТЫВЫ

Супольнасьць – гэта калі кожны нясе сваю ношу

Зараз у нашай вобласьці сваім няпростым, але цікавым жыцьцём жывуць прыкладна 15-20 грамадзкіх арганізацыяў, якія адносяцца да Трэцяга сэктара. Першыя два – гэта ўлада і палітыка як самастойныя сфэры любой дзяржаўнай структуры. Яна справядліва лічыцца недасканалай, калі ў ёй няма трэцяга сэктара. Такое грамадзтва ня можа лічыцца гуманітарным і дэмакратычным. Праўда, фізычная наяўнасьць у краіне недзяржаўных арганізацыяў таксама ня ёсьць яшчэ сьведчаньнем яе дэмакратычнасьці. Беларусь тут якраз выдатны прыклад: трэці сэктар ёсьць, а дэмакратыі пакуль няма. Яна – наперадзе. У прыватнасьці й таму, што яе ўпарта набліжае ў сьвядомасьці людзей і ў практыцы іхняга жыцьця гэты самы Трэці грамадзкі сэктар.

Наш карэспандэнт гутарыў зь сябрам Беларускай Асамблеі Недзяржаўных грамадзкіх арганізацыяў, дырэктарам магілёўскай асацыяцыі «Кола сяброў» Віталем ВАСІЛЬКОВЫМ.

– Можа, пачнем гаворку з характарыстыкі сёньняшняга стану нашага грамадзкага недзяржаўнага сэктара?

– Крызыс і разгубленасьць. Гэта зьвязана як з агульным станам грамадзтва, так і з тым, што зараз у нашым сэктары ідзе юрыдычная перарэгістрацыя. Працэдура гэтая не мэханічная, а канцэптуальная. Мы ўсе адчуваем, што дзяржава даручыла сваім юрыдычным органам вельмі зачэпіста прайсьціся па Статутах, іншых дакумэнтах, і па самой практыцы работы грамадзкіх арганізацыяў. Такую праверку вытрымаюць, зразумела, ня ўсе. Яна, гэтая праверка, не была б шкоднай, калі б у ходзе яе аказвалася дапамога, каб такая дапамога і была найпершай мэтай перарэгістрацыі. На жаль, мэта іншая: паставіць трэці сэктар пад кантроль улады, ня даць магчымасьці тым, хто не спадабаецца, існаваць легальна і дзеяздольна. Па-простаму, дзяржава (ці лепш сказаць улада) ня хоча дапусьціць ніякай канкурэнцыі паміж ініцыятывамі і праектамі, якія нараджаюцца ў асяродзьдзі, які яна сама кантралюе, і тымі, якія ідуць ад грамадзянаў. З-за гэтай дзіўнай рэўнасьці, напрыклад, практычна панішчаны ў нас грамадзкі чарнобыльскі рух.

Аднак трэці сэктар жывы. Упэўнены, што немагчыма яго «зьвярнуць". Апошнія 2-3 гады далі нам новыя паралельныя сувязі, усталявалі ва ўзаемаадносінах арганізацыяў дэмакратычнась, праявілі больш выразную зьяднанасьць вакол найпершасных гуманітарных каштоўнасьцяў, прыймальных для цывілізаванага сьвету. Утвораная і пачынае дзейнічаць абласная Рабочая група абласной асамблеі недзяржаўных арганізацыяў. Яна пачала з наладжваньня надзейнай сыстэмы інфармаванасьці ў сваім сэктары, з заахвочваньня і падтрыманьня гарызантальных сувязяў.

– Падчас нядаўняга Кангрэсу дэмакратычных сілаў Беларусі ўплыў і аўтарытэт Грамадзкага сэктара быў відавочным і дзейсным, што праявілася ў дэлегацкім прадстаўніцтве, выступах, удзеле ў распрацоўцы дакумэнтаў. Зараз такое адчуваньне, нібыта сэктар заняты сваімі справамі й ад агульных палітычных клопатаў адышоў.

– Згодны. Але заганай гэта не лічу. У сэктара свае праблемы, свае задачы, свае мэты. Прымітыўна блытаць іх з палітычнымі і партыйнымі – вельмі недарэчна. Ясна, што ў такой краіне як нашая, дзе ўсё, як гаворыцца, толькі пачынаецца, немагчыма быць у баку ад палітыцы. Але грамадзкі сэктар зрабіў бы вялікую памылку, калі б далучыўся да палітычнага жыцьця напрамую, – непасрэдна, структурна. Нельга займацца не сваімі справамі. Звонку гэта можа выглядаць патрыятычна і прывабна. А насамрэч – гэта ўмяшальніцтва ў іншыя справы, пераход на чужую тэрыторыю, што заўсёды вядзе ўсіх толькі да стратаў, да блытаніны, да пазьбяганьня адказнасьці. Недзяржаўныя грамадзкія арганізацыі ўзьдзейнічаюць на разьвіцьцё дэмакратыі самім, калі хочаце, фактам свайго існаваньня, вольным аб'яднаньнем людзей, заклапочаных тым ці іншым накірункам прыкладаньня сваіх сілаў, здольнасьцяў і розуму. Ці-ж гэта ня ёсьць палітыка?! Але, зразумела, ускосная, спэцыфічная. Яна накіраваная не на непасрэдны прыход да ўлады сваіх прадстаўнікоў або арганізацыяў, а на стварэньне грамадзкіх умоваў дзеля самарэалізацыі чалавека, для ягонай большай адукаванасьці, ягонага маральнага і фізычнага здароўя, пашырэньня культуровага, экалягічнага і якога хочаце іншага кругагляду (усё залежыць ад інтарэсаў канкрэтнага чалавека і мэты ўтварэньня грамадзкай арганізацыі). Вось гэтыя людзі заўтра зробяць свой правільны палітычны выбар. Бо падмуркам стане духоўная сьвядомасьць, а не злабадзённыя, няхай сабе і прывабныя лёзунгі.

– Немагчыма паспрыяць у гэткім грамадзкім разьвіцьці бяз сродкаў, адпаведных матэрыяльных умоваў. Як можаце пракамэнтаваць гэтую праблему?

– Самае цяжкое пытаньне. Грамадская арганізацыя мае толькі тыя сродкі, што даюць складкі. Яна не займаецца і ня можа займацца камэрцыйнымі праектамі. Таму, дарэчы, мы ўтварылі ў нас рэсурсны і мэтадычны Цэнтар грамадзкіх сувязяў. Летась ён нядрэнна працаваў на агульную карысьць. Сёлета пакуль яго праца не аднавілася. Многія арганізацыі ня маюць сёньня магчымасьці нават замовіць памяшканьне для правядзеньня сваіх сустрэчаў і імпрэзаў. Усе шукаем спонсараў, партнэраў. Удзячныя замежным грамадзкім арганізацыям за літаратуру, сэмінары, тэхнічную дапамогу. Збольшага нашыя грамадзкія арганізацыі жывуць на энтузіязьме. Дарэчы, гэта таксама ўсяляе надзею на жывучасьць трэцяга сэктара. Галоўнае, што ёсьць людзі, якім гэта цікава і патрэбна. А людзі заўсёды выйсьце знойдуць. Тым больш, калі яны аб'яднаныя.

Гутарыў Генадзь СУДНІК

Фінансовая тэма гэтых дзён: хто не схаваўся — прэзыдэнт не вінаваты...

ЖЫЦЬЦЁВЫЯ ЗАМАЛЁЎКІ

Ня трэба баяцца Дзяржстраху

Так сталася, што ў маёй бабулі на вёсцы згарэла хата, дашчэнту: застаўся толькі падмурак. Чыньнікам пажару сталася няспраўная газавая пліта.

Каб не суседзі, дык бабуля магла б згарэць сама, але, дзякуй Богу й добрым людзям, гэтага ня здарылася. Старэнькую забрала да сябе мая сястра, якая жыве зь сямьёю ў Сухарах. У бабулі ёсьць сын, аднак ён жыве ў Саратаве, а таму да яго яна наўпрост не даедзе, бо й так ледзьве клыпае.

Усе клопаты, што зьвязаныя з хаджэньнем па розных інстанцыях, якія ажыцьцяўляюць кампэнсацыйныя выплаты, выдаюць адпаведныя даведкі й даверанасьці, мусілі рабіць мы з братам – яе ўнукі. Ён заняўся «пажарнай»лініяй, а я – страхавой. Ад яе бабулі нашай належала атрымаць пэўную суму кампэнсацыі за згублены дом.

Справа ў тым, што ў дачыненьні да вёскі існуе сыстэма абавязковага страхаваньня пабудоваў. Рабіла выплаты па такой страхоўцы й мая бабуля. Я занёс у страхавую ўстанову неабходныя паперы. На месцы пажару пабываў інспэктар Дзяржстраху.

Нарэшце адбылосяналічэньне грошаў. Вось гэтая сума, дакладней – яе мізэрнасьць, а таксама сустрэча са структурай, зь якой большасьць з нас зьвязаная даволі рэдка (магчыма, на жаль?..) і абудзіла ўва мне цікаўнасьць да сельскага Дзяржстраху.

Інфармацыю я атрымаў, што завецца, зь першых вуснаў. Інтэрвію я ўзяў у Жураўлёва Сяргея Міхайлавіча, які ажыцьцяўляе кіраўніцтва Магілёўскім раённым аддзяленьнем Дзяржстраху.

Нашая гутарка праходзіла ў вельмі прыязнай й паважлівай атмасфэры. Сяргей Міхайлавіч выказаў сябе цікавым суразмоўцам, прафэсыяналам сваёй справы (гэта не магло ня ўразіць, бо часьцяком у сёньняшніх кабінэтах улады сутыкаешся з дылетантамі альбо абыякавымі чыноўнікамі). Як высьветлілася, спадар Сяргей даволі добра ведае родную мову, што дадало яшчэ болей павагі і даверу да гэтага чалавека. Падчас гаворкі, пры патрэбе ў якіх дакумэнтах альбо статыстычных выкладках, ён распарадча, але й дэлікатна зьвяртаўся да супрацоўнікаў, якія й дапамаглі мне скласьці даволі яснае ўяўленьне пра сыстэму працы гэтай карыснай установы.

Цяпер на рынку Беларусі, калі так мажліва мовіць, працуе болей за 60 страхавых кампаніяў, аднак на вёсцы адна – дзяржаўная. Клопатаў забагата, а прыбыткі малыя. Для страхаваньня пабудоваў селяніну прапаноўваюць два варыянты: абавязковы й дабраахвотны. Розьніца ў тым, што пры першым у разьлік бярэцца ня ўвесь кошт пабудоваў, а толькі палова кошту. Адпаведна адбудзецца й пры выплатах.

Для вызначэньня кошту пабудовы выкарыстоўваюцца ацэначныя нормы 1983 года, якія потым памнажаюцца на каэфіцыэнт, які ці не штомесяц павялічваецца. Выплаты, якія гаспадары робяць па страхоўцы, невялікія. Да прыкладу, пры ацэначным кошце пабудоваў у 600 мільёнаў рублёў, яны складуць 0,3 адсоткі ад паловы сумы, у дадзеным прыкладзе гэта будзе 900 тысячаў у год. Пры дабраахвотным страхаваньні гэтая сума складзе 2,4 мільёны, альбо – 200 тысячаў у месяц. Сума па нашым часе невялікая, аднак ня вельмі шмат сялян пагаджаецца на гэткую форму страхаваньня. Як гаворыцца, калі тое будзе... Нічога не зробіш, мэнталітэт! Да таго ж жывуць зараз на вёсцы пераважна старыя, пэнсіі ў іх мізэрныя. Дзе-нідзе і плоцяць іх нерэгулярна...

Што датычыцца дзейнасьці супрацоўнікаў установы, у яе свае праблемы. Вядома, што праца зь людзьмі вымагае даволі шмат трываньня. Ды й заробак ня надта: сярэдні заробак па ўстанове ў студзені на 2 мільёны меншы за сярэдні па краіне. Праца вымагае паездак па раёне, таму праблемы транспарту вядомыя агэнтам дзяржстраха не па чутках... А ў вёсках не чакаюць з радасьцю – пьяны гаспадар, бывае, і сабаку нацкуе на няпрошанага госьця. Па гэтых і іншых прычынах апошнім часам, як гаворыцца, назіраецца цякучасьць кадраў. Ёсьць яшчэ адна акалічнасьць, якая выгодная кліентам, аднак кампаніі – на шкоду. Сумы выплатаў індэксуюцца, а сума збораў – не.

А што з кампэнсацыйнымі выплатамі за страту хаціны маёй бабуляй? Тут усё правільна, бо хата мела «ўзрост»болей за палову веку, а таму лічыцца развалюхай. За такую шмат не дадуць. І ня далі: сума выплаты за загінуўшы бабульчын дом склала крыху болей за 23 мільёны рублёў. Я пералічыў на «зялёныя» для яскравасьці – атрымалася ажно 77 даляраў. Але Дзяржстрах тут не пры чым. Сістэма ў нас такая. А Дзяржстраху якраз палохацца ня трэба.

Валадар ЦУРПАНАЎ

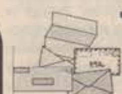
Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць шточацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,

Тэл./факс: 22-97-82,

E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 11. Наклад 500 асобнікаў.